

latur locus Sacer, aut persona Sacra, nec Sacramentum; & Reliquia solum materialiter, seu concomitanter, & per accidens se habet ad fornicationem. Vide num. 1533.

1525. Reliquias repertas Sanctorum jam canonizatorum recognoscere, & approbare spectat ad solos Episcopos de Theologorum, & aliorum piorum virorum consilio, antequam adorationi exponantur. Conc. Trid. sess. 25. in princ. cap. de Reliq. & Vener. Sanct.

Consilium Theologorum est tantum consultivum, unde potest Episcopus contra illud decidere; attendere tamen tunc debet, ut proprium iudicium sit rationabilis, & firmitus. Quod si non valeat se resolvere, sed sistant in dubio, recurrendum est ad Metropolitanum in Concilio Provinciali; & tunc Episcopi Concilii habent votum decisivum; quia sunt Collegæ in exercitio Concilii; & à Concilio decisio petitur, non consilium. Requiritur autem major suffragiorum pars.

1526. Ad probandum, & decidendum identitatem Reliquiarum, non requiritur evidentia, & certitudo physica; aliis neque miracula pro Canonizatione Sanctorum possent probari; quia quolibet miraculo posito, semper est intellectus, aliquid invenire, quod possit opponere, & locum dubitationi aperire. Diana part. 2. tract. 15. ref. 51. Ambr. Morales apud ipsum.

Sed sufficit certitudo practica, seu moralis, ex rationibus probabilibus orta, animum prudentis moventibus ad verisimilitudinem, & pie credendum, ita esse, ita ut nihil sit, quod dedecet, aut contradicat. Constat ex verbis Conc. *Quæ veritati, & pietati consentanea iudicaverit*. Et ex cap. *Placuit, de Consecr. dist. 1*. Ubi Reliquiæ illæ venerandæ dicuntur, quæ sunt certæ, hoc est, non evidenter, sed ex rationibus probabilibus. Et ille certus dicitur, qui probabiliter, non temerè credit. Naldus, & Sylv. apud Dianam cit.

1527. Hoc præmissis, pluribus modis potest identitas Reliquiarum probari. Primò, Bullis Pontificiis, aut instrumentis publicis, sive instrumentum sit consecratum per personam Ecclesiasticam, sive laicam; Notario namque fides datur ob conditionem personæ publicæ, & juratæ ratione Officii.

Secundò probat scriptura authentica, subscripta scilicet à Superiore, & duobus testibus, vel quæ habet sigillum, & Superioris subscriptionem.

Scriptura non authentica, si sit antiqua, & apud Reliquias reperta, probat. Holtiensis in cap. 2. de Reliq. & ex pluribus iuribus apud Graff. part. 1. lib. 2. cap. 66. num. 28. Quod est verum, si non agatur de præiudicio tertii; tunc namque scripturæ non creditur, nisi sit subscripta, & authentica. Cap. Cum à Nobis, de Testibus, Gloss. 5. verb. Subscriptionem, cap. 4. dist. 110. Graff. cit. num. 25. Vel nisi ex approbatione Reliquiæ vi talis scripturæ, aliquid certò moraliter sequatur, quod veritati Reliquiæ contradicat.

1528. Tempus antiquum dicitur, quod est se-

xaginta annorum. Bord. ex pluribus ref. 113. n. 45.

Pariter probant. 3. Memoria hominum, & traditio, seu publica vox. 4. Lapis marmoreus, aut Inscriptio nomen continens Sancti, ubi Reliquia reperitur. 5. Juramentum probi hominis. 6. Condicio loci altaris; quia Altaria non consecrantur sine appositione Reliquiarum.

1529. Reliquiæ, & Imagines, adorantur eodem cultu, quo personæ; quia illis solus cultus relativus competit. Com. ex dictis à num. 169. De alienatione, & translatione vide à num. 974. De venditione vide num. 1205.

AGNI DEI

1530. **P**otius censendi sunt sacra imagines, quam Reliquiæ: quia Christum Dominum mysticè repræsentant. Clericatus, cap. 15. pag. 25.

1531. Gregor. XIII. Constit. 2. *Omni certè studio* sub excommunicatione ipso facto incurrenda, non tamen reservata, prohibet: *Ne quisquam Agnos Dei per Romanum Pontificem benedictos, adpingere, immo notare, vel aurum, aut colorem superinducere, nequa depingi, aut minuari facere, nec illos venales proponere, seu tonere audeat.*

1532. Unde non potest quis vendere Agnos Dei albos ratione materiæ intrinsecæ. Azorius tom. 1. lib. 9. cap. 9. quest. 5. verb. *Quæres* contra Dianam, part. 3. tract. 6. ref. 12. Bonac. Suarez, & alios apud ipsum. Ratio est; quia Gregor. non prohibet de Agnis Dei benedictis picturam, & venditionem simul, tanquam conjunctum, sed tanquam duos actus distinctos, ut constat per particulam *Nec*. Solum fautor, quod possit aliquid accipere ratione expensarum in asportatione sacrarum.

Dixi: *Ratione materiæ intrinsecæ*; quia ratione materiæ extrinsecæ, auri, argenti, &c. qua solent aptari, & extrinsecè ornari, vandi posse, non est dubium.

1533. Non est sacrilegium dare Amaliæ Agnum Dei, aut Reliquiam ex benevolentia, & gratitudine, licet sit irreverentia. Sacrilegium tamen esset, si daretur in solutionem, ob injuriam rei faceræ; nam res sacra fieret pretium turpis lucri. Vide num. 1524.

1534. Laicus eos tangens, si absit contemptus, non peccat, ex usu.

1535. In eorum consecratione intercedit sacra unctio: eorum autem materiæ, & virtutes his explicantur verbis.

Balfamus, & munda cera cum Chrismatis unda Consciunt Agnum: quod minus do tibi magnum, Fonte velut natum, per Mystica Sanctificatum, Fulgura desurfum depellit, & omne malignum. Peccatum frangit, ut Christi Sanguis, & angit, Prægnans servatur simul, & partus liberatur. Dona desert dignis, virtutem destruit ignis. Portatus mundè, de fluctibus eripit undæ.

CA-

CAPUT VII.

DE TENTATIONE DEI.

1536. **T**entatio Dei, est dictum, vel factum, quo quis explorat, num Deus aliquam perfectionem habeat. Est duplex, for nalis una, & est, quando adest expressa dubietas de aliqua perfectione, ut si quis se det præcipitem è turri, ad expediendum, num Deus sit omnipotens eum à lesione liberando, de quo dubitat, & hæc est mortalis; quia est gravis irreverentia, juxta illud dæmonis Christot: *Si Filius Dei es, dic, ut lapides isti panes fiant*. Implicita, & interpretativa alia, & est illa, cui præfata dubitatio adest, & tunc habetur, quando quis, licet non intendat Deum tentare, petit tamen, vel agit, quod supra naturam ed referri videtur; ut si quis in gravi morbo media naturalia omittat, nempe medicinam; sperans, aut petens à solo Deo effectam. Hæc ut plurimum est venialis ob imperfectionem actus, ignorantiam, inconsiderationem, aut parvitatem periculi. Imò nullum peccatum, si iusta causa adsit, v. gr. Dei instinctus, necessitas, pia utilitas; per accidens tamen potest esse mortalis ratione materiæ, si sit periculum gravis mali, ut si quis adverterent in puteum se projiceret, ad ostendam Dei erga se providentiam.

Bonac. tom. 2. pag. 255. Tamb. tom. 1. lib. 2. cap. 2. §. 2. Bufemb. lib. 3. tract. 1. cap. 2. dub. 1. Bertaldus 1. Præcept. punct. 3.

1537. De Hæresi suscitatum est in tom. 2. num. 258. à n. 289. ad 339. & à n. 381. ad 396.

DE II. PRÆCEPTO DECALOGI.

Non assumens nomen Dei tui in vanum.

CAPUT I.

DE BLASPHEMIA

Satis dictum est in tom. 2. à num. 310. ad 321.

1538. Facere dæmonium sanctum, licet in se sit blasphemia hæreticalis, in Regno tamen Siciliæ, ob consuetudinem, non reputatur blasphemia hæreticalis, sed simplex, ut in tom. 2. num. 315. Imò à viro dignissimo, & S. Inquisit. Ministor, æquè perito, ac docto audivi, idem pro tota Italia servari ex Declar. S. Inquisit. Rom. de anno fere 1605.

1539. Et licet id sit regulariter verum; potest dari casus, quod etiam in nostris Regionibus censetur blasphemia hæreticalis, ex admittentibus, & circumstantiis: puta si quis dicat esse Sanctum, & Sanctissimum; si non raro, sed cum frequentia, ad omnem animi motum, etiam levem, & si alias blasphemias, ac maledictiones hæreticales enectat. His de causis in nostro Tribunali elapso anno 1701. fuit

declarata suspecta de levi; & trium annorum exilio punita mulier in hujusmodi blasphemiam dæmonii Sancti assuetam prorumpere.

CONVITIUM,

1540. **S**EU verbum contumeliosum in Deum, & Sanctos, semper est blasphemia, non sic in cæteras creaturas, nisi specialiter in eis Divina Bonitas releat, ut in Cælo, & terra.

1541. Hinc, si sit contra ventum, pluviam, locum, bruta, &c. est maledictio, & imprecatio, quæ non est per se mortalis, nisi fiat cum expressa relatione ad Deum, aut cum deliberato desiderio damni proximi. Similiter de parentibus, & de aliis, quando filius, aut amicus mala imprecatur; quia regulariter id non solet procedere ex odio, sed ex impatientia impetu; peccat autem mortaliter contra charitatem, si adverterent, & delibet, gravia illa mala desiderarent.

Mastrius in Theol. Mor. disp. 11. quest. 3. num. 406. Bonac. tom. 2. pag. 252. Jan de la Cruz, pag. 151. Tamb. tom. 1. lib. 2. cap. 6. §. 4. Bufemb. lib. 3. tract. 2. cap. 1. Fenech. de Blasph. Bertaldus 1. Præcept.

CAPUT II.

DE JURAMENTO.

1542. **J**uramentum, est invocatio tacita, vel expressa Divini Nominis, tanquam primæ, & insubstituibilis veritatis, in testem alicujus rei. Differre à voto. 1. Quia Deum ut testem respicit, votum ut objectum. 2. Quia votum non obligat, nisi sit de meliori bono; juramentum verò factum homini obligat, etiam si non sit de meliori bono, ratione fidelitatis: dixi: *Factum homini*; nam si fuerit juramentum promissorium factum Deo, sequitur naturam voti.

1543. Quando dicitur: *Juro hoc me facturum*, nihil aliud addendo, non est juramentum. *Allo, verb. Juram. ex Villal.* Quia non habetur invocatio expressa, aut tacita Divini Nominis. 1. Quia hoc verbum *Juro* est de se indifferens, & conjungi potest, tam cum invocatione Divini Nominis, quam cum invocatione alicujus creaturæ, in qua Divina Bonitas specialiter non releat; ut *Juro per fidem hominis honorari, &c.* 2. Quia non habetur invocatio expressa Dei, ut constat; nec tacita, seu virtualis, qualis esset si fieret per Sanctos, aut per creaturas, in quibus specialiter Divina Bonitas, seu veritas releat; quoniam nihil tale additur: corroboratur ex regulis juramenti.

1544. Quod est verum, nisi ex circumstantiis aliud intelligatur: nam, si interrogatus suo verò juramento de veritate; tu dicas: *Juro*, jam est determinatum ad juramentum.

1545. Non sunt juramenta: *In mea conscientia*; *Per fidem sacerdotis*; *Religiosi*; *hominis*

ho-